

TERNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - **Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de verdeling van de middelen van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap voor niet rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning voor het jaar 2025**

- Definitieve goedkeuring

De middelen uitbreidingsbeleid voor het jaar 2025 die zijn voorzien voor de ondersteuning van personen met een handicap, worden verdeeld over de minder- en meerderjarigen, in uitvoering van het decreet PVF van 25 april 2014. Er wordt een bedrag gereserveerd voor de automatische toekenningsgroepen en de personen met een vraag die werd ingedeeld in prioriteitengroep 1. De overige middelen van het uitbreidingsbeleid van het jaar 2025 worden verdeeld over de ondersteuning voor minderjarige personen met een handicap en ondersteuning voor meerderjarigen met een handicap.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

1. De belangrijkste doelstellingen van het beleid zijn:

- Automatische terbeschikkingstelling PVB voor AT en PG1

Bij de regeringsvorming werd beslist om vanaf 2025 een garantie te geven voor het ter beschikking stellen van een persoonsvolgend budget (PVB) aan alle personen die voldoen aan de voorwaarden voor een automatische toekenning (AT) en personen ingedeeld in prioriteitengroep 1 (PG1) en dit met een maximale wachttijd van 18 maanden (periode startend vanaf het begin van de aanvraag, dus o.b.v. de prioriteringsdatum). Vanuit de begroting zullen steeds voldoende middelen worden voorzien worden om deze toekenningen aan het huidige tempo te continueren.

- Optrekken van deelbudgetten in prioriteitengroep 2

Het onderzoek naar de effecten van de gedeeltelijke terbeschikkingstelling van een persoonsvolgend budget in prioriteitengroep 2 werd in maart 2024 opgeleverd. Dit waren de belangrijkste bevindingen:

- De meningen over de deelbudgetten zijn verdeeld. Sommigen ervaren het als 'maar de helft', anderen als 'toch al de helft'.
- Ruim de helft (53%) gaf aan dat de eigen leefsituatie verbeterd was en ook bijna de helft (43%) vond dat de leefsituatie van hun mantelzorgers verbeterd was.
- Er is een psychologische kost verbonden aan deelbudgetten: mensen hebben geen duidelijkheid over wanneer ze hun volledige budget zullen krijgen, en omdat ze door het beperkte budget hun toekomstplannen moeten bijstellen en dat weegt mentaal zwaar.
- Het deelbudget wordt vaak gebruikt om praktische hulp in te kopen, minder vaak voor intensievere handicapspecifieke ondersteuning.

De Vlaamse Regering heeft in het Regeerakkoord 2024-2029 bijkomende middelen voorzien om werk te maken van de wachtlijsten en tegelijk te bekijken welke hervormingen binnen het systeem nog mogelijk zijn. Aangezien het onderzoek rond de deelbudgetten reeds opgeleverd werd begin 2024 wordt in een eerste fase het nodige budget ingezet binnen prioriteitengroep 2 om de cliënten die (een uitnodiging tot) een deelbudget ontvingen al een volledig persoonsvolgend budget toe te kennen.

- Uitbreidingsbeleid minderjarigen

De resterende middelen voor uitbreidingsbeleid worden ingezet voor minderjarigen. De inzet van deze middelen zal gebeuren in functie van de hervormingen aan het systeem en op een later moment aan de Vlaamse Regering voorgelegd worden. Indien vereist kan de verhouding meerderjarigen/minderjarigen via de begrotingsaanpassing nog gewijzigd worden.

2. Beschikbare middelen voor de ondersteuning van personen met een handicap

Bij de Vlaamse regeringsonderhandelingen werd een meerjarenbegroting opgemaakt. Deze voorziet jaarlijks een aanzienlijke groei van het budget voor ondersteuning van personen met een handicap.

De voorziene VEK-middelen uitbreidingsbeleid voor de automatische toekenningsgroepen en prioriteitengroep 1 in de meerjarenbegroting (raming):

Jaar	Bijkomende middelen	Bijkomend recurrent
2025	€ 52.400.000	€ 52.400.000
2026	€ 46.500.000	€ 98.900.000
2027	€ 62.000.000	€ 160.900.000
2028	€ 59.000.000	€ 219.900.000
2029	€ 58.200.000	€ 278.100.000
Totaal	€ 278.100.000	-

De voorziene VEK-middelen uitbreidingsbeleid voor hervormen pmh in de meerjarenbegroting:

Jaar	Bijkomende middelen	Bijkomend recurrent
2025	€ 50.000.000	€ 50.000.000
2026	€ 10.000.000	€ 60.000.000
2027	€ 10.000.000	€ 70.000.000
2028	€ 30.000.000	€ 100.000.000
2029	€ 100.000.000	€ 200.000.000
Totaal	€ 200.000.000	-

In functie van de realisatie van bovenstaande doelstellingen kiezen we in 2025 om een voorafname te doen en een eerste deel van de beschikbare uitbreidingsmiddelen in te zetten om deelbudgetten PG2 op te trekken naar volledige budgetten.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr.2024-347.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Voor een VCO-conforme aanrekening van de persoonsvolgende budgetten gebeurt vanaf begrotingsjaar 2023 voor elke terbeschikkingstelling een aanrekening op VAK. Vanaf de begroting 2023 werd hiervoor voor het eerst een extra VAK opgenomen in de begroting, op basis van de berekende onderbenutting op de PVB en PAB door de cliënten.

Daarnaast wordt voor de PAB-budgethouders en voor de PVB-cashbesteders ook een extra VAK aangerekend voor het potentieel recht op bijkomende vergoedingen in het kader van de VIA-akkoorden. Concreet is dat het geval bij de besteding door middel van een arbeidsovereenkomst met een persoonlijk assistent. Ook hiervoor wordt een extra VAK in de begroting voorzien. De werkelijke kosten dienen binnen de beschikbare VEK-kredieten te vallen.

Op het uitbreidingsbeleid voor de automatische-toekenningsgroepen en prioriteitengroep 1, wordt extra VAK aangerekend op basis van de onderstaande parameters. Het geraamde VEK bedrag van 52,4 miljoen euro wordt op deze manier omgerekend naar een VAK bedrag van 64,127 miljoen euro:

- 18,36% onderbenutting door de cliënt o.b.v. structurele onderbenutting in bestedingsanalyse 2023;
- 35,84% van de budgethouders spendeert geheel of gedeeltelijk in cash;
- 8,75% voorbehouden voor VIA6 middelen bij cashbesteders.

Het uitbreidingsbeleid voor hervormen pmh (50 miljoen euro VEK) wordt aangewend voor het optrekken van de deelbudgetten in prioriteitengroep 2, met een geraamde kost van 24,03 miljoen euro VEK op jaarbasis, rekening houdend met onderbenutting.

Op het uitbreidingsbeleid voor het optrekken van de deelbudgetten, wordt extra VAK aangerekend op basis van de onderstaande parameters. Het VEK bedrag van 24,03 miljoen euro wordt op deze manier omgerekend naar een VAK bedrag van 29,50 miljoen euro:

- 18,67% onderbenutting door de cliënt o.b.v. structurele onderbenutting in bestedingsanalyse 2023
- 35,84% van de budgethouders spendeert geheel of gedeeltelijk in cash
- 8,75% voorbehouden voor VIA6 middelen bij cash besteders

De resterende middelen van het uitbreidingsbeleid (25,97 miljoen VEK en 37,62 miljoen VAK) worden ingezet voor minderjarigen. De inzet van deze middelen zal gebeuren in functie van de hervormingen aan het systeem voor minderjarigen waarover in 2025 zal beslist worden.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1 behoeft geen commentaar.

Artikel 2 De bijkomende middelen die in de begroting 2025 zijn ingeschreven voor niet rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning van personen met een handicap worden na aftrek van een bedrag van 64.127.000 euro (VAK), als volgt verdeeld: 44,0% wordt voorzien voor de niet rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning van meerderjarige personen met een handicap en 56,0% is bestemd voor de niet rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning van minderjarige personen met een handicap.

Artikel 3 bepaalt dat er in 2025 een bedrag van 29.500.000 euro in VAK en 24.030.000 euro in VEK bestemd is voor de terbeschikkingstelling van budgetten aan personen met een handicap uit prioriteitengroep 2. Het gaat om de personen die in het verleden reeds een deelbudget hebben gekregen of in aanmerking kwamen voor een deelbudget maar dit deelbudget weigerden.

Artikel 4 Het besluit heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2025.

Artikel 5 behoeft geen commentaar.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het totale uitbreidingsbeleid in 2025 bedraagt 102,4 miljoen euro VEK. Na voorafname van het geraamde bedrag voor de automatische-toekenningsgroepen en prioriteitengroep 1 (52,4 miljoen euro VEK) bedraagt het uitbreidingsbeleid voor hervormen pmh 50 miljoen euro VEK in 2025.

De recurrente kost van het optrekken van de deelbudgetten in prioriteitengroep 2 bedraagt 24,03 miljoen euro op jaarbasis, rekening houdend met de structurele onderbenutting. De resterende middelen van het uitbreidingsbeleid, worden gereserveerd voor minderjarigen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 9 januari 2025.

Wat betreft het ophogen van de deelbudgetten PG2 tot een volledig budget: deze personen hebben hun positie op de wachtlijst niet verloren door het aanvaarden van een deelbudget. Zij zijn dus juridisch nog steeds de eersten in de rij bij het ter beschikking stellen van budgetten aan personen in PG2.

Wat betreft de monitoring van de uitgaven AT en PG1 zal in de eerste helft van 2025 een monitoringcomité opgericht worden met vertegenwoordiging van de bevoegde minister, de minister-president, de viceminister-presidenten, het departement Financiën en begroting en het VAPH (voorzitter). Tegen de eerste samenkomst zal het VAPH, in samenspraak met het Departement Financiën en Begroting, een voorstel uitwerken om te garanderen dat de reële kost en de gemiddelde wachtermijn eenduidig kan bepaald en geverifieerd worden.

Wat betreft de toelichting m.b.t. de berekening van de kostprijs voor het wegwerken van de wachtlijst in de automatische toekenningsgroepen en PG1 (3.2.3) wordt in de volgende tabel de raming opgenomen op basis van de monitoring na het vierde kwartaal van 2024¹.

Raming AT+PG1	Aantal nieuwe tbs in 2024	Aantal nieuwe tbs in 2025	Geraamde kost in 2025 rekening houdend met eenmalige onderbenutting en met de werkelijke looptijd in 2025 in miljoen euro VEK pro rata
- Uitstroom voorgaand budget nood*	301	312	5,65
Nood	818	816	0,47
Verlenging nood	745	756	19,61
Definitieve na nood	445	801	4,14
Totaal nood	2.008	2.373	18,57
PVB na jeugdhulp MFC	382	382	6,06
PVB na jeugdhulp PAB	157	157	2,86
Spoedprocedure	137	158	2,99
CF2	-	-	2,19
Totaal nieuwe AT	2.684	3.070	32,67
- Uitstroom	723	795	29,45
= Netto nieuwe AT	2.684	3.070	3,22
+ nieuwe tbs PG1	1.081	1.482	34,70 ²
= Totaal nieuwe AT+PG1	3.765	4.552	37,92

¹ De raming is een momentopname en wordt elk kwartaal bijgewerkt op basis van de meest actuele gegevens over het voorbije kwartaal. Momenteel gaan we er vanuit dat de vooropgestelde 52,4 miljoen euro, bepaald door de onderhandelende partijen, gebaseerd op de meerjarenanalyse van het VAPH, zal volstaan.

² Ter referentie: in 2024 waren er 1081 TBS in PG 1 (aantal gebaseerd op monitoringrapport van 3e kwartaal 2024 incl. prognose voor 4e kwartaal). Voor het benodigde VEK in 2025 werd geraamd dat er 1482 TBS zullen zijn PG 1. De geraamde aantallen zijn gebaseerd op de wachtlijst van eind september 2024 en op een geraamde aangroei van de wachtlijst die rekening houdt met de versoepelingen uit de vorige legislatuur. We baseren ons hiervoor o.a. op de evolutie van het aantal ingediende aanvragen.

Raming AT+PG1	Aantal nieuwe tbs in 2024	Aantal nieuwe tbs in 2025	Geraamde kost in 2025 rekening houdend met eenmalige onderbenutting en met de werkelijke looptijd in 2025 in miljoen euro VEK pro rata
+ nog te financieren kost uit vorige legislatuur voor het op kruissnelheid komen van de tbs 2024 (voorlopige raming obv. 4e kwartaalrapport 2024)	-	-	14,5
= Totale kost AT+PG1	-	-	52,4

*Voorgaand budget nood is het budget dat vrij komt wanneer mensen reeds een PVB hebben via een andere procedure op het ogenblik dat zij een PVB tijdelijke nood krijgen. Dit voorgaand budget is een opbrengst. Totaal bij aantallen exclusief uitstroom voorgaand budget nood.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 7 februari 2025.

B. ESR-TOETS

Zie punt A, budgettaire impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerpbesluit heeft geen effect op de personeelsformatie noch op het personeelsbudget.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorliggend ontwerpbesluit heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering wordt geen advies van de Raad van State, met toepassing van artikel 3, §1, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Het is dringend noodzakelijk dat duidelijkheid wordt geboden aan voorzieningen en personen met een handicap over de verdeling van de uitbreidingsmiddelen 2025. De verdeling van de middelen biedt personen met een handicap perspectief om hun ondersteuning uit te bouwen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de verdeling van de middelen van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap voor niet rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning voor het jaar 2025;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten over het voormelde besluit van de Vlaamse Regering over de verdeling van de middelen van het Vlaams Agentschap voor personen met een handicap voor niet rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning voor het jaar 2025 in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ